

Rechten: Publieke waarden - Het manifest – Mastodon Lars

Inleiding

Samen met mijn groep heb ik een Manifest gemaakt over ethiek en digitale platformen. We zijn tot dit Manifest gekomen door samen te praten over hoe digitale technologie ons dagelijks leven beïnvloedt en welke rol grote platforms daarin spelen. Daarbij hebben we gekeken naar onderwerpen zoals privacy, macht van technologiebedrijven, data en hoe mensen online worden gestuurd in hun gedrag.

Dit Manifest past goed bij de opdracht van de opdrachtgever, omdat de Afdeling Innovatie van de Gemeente Amsterdam bezig is met het verkennen van nieuwe, publieke digitale oplossingen. Binnen de public stack-gedachte staat centraal dat digitale infrastructuur in dienst moet staan van de samenleving en niet van commerciële belangen. Ons Manifest sluit hierop aan doordat wij kiezen voor technologie die open, eerlijk en transparant is en waarbij inwoners centraal staan.

Voor mij laat dit Manifest zien dat technologie nooit echt neutraal is. De keuzes die je maakt bij het ontwerpen en gebruiken van digitale platformen hebben altijd invloed op mensen. Daarom vinden wij het belangrijk dat ethiek een vaste plek krijgt binnen dit project.

Kern

Tijdens het maken van het Manifest kwamen we verschillende ethische dilemma's tegen. Deze dilemma's ontstaan vooral wanneer publieke waarden botsen met geld, gemak en aandacht, zoals ook te zien is in de afbeelding die bij de les is gebruikt.

Een eerste dilemma is de botsing tussen ****ethiek en geld****. Veel grote digitale platforms verdienen geld met advertenties en het verzamelen van data. Dit staat haaks op waarden zoals privacy en eerlijkheid. Voor een gemeente voelt het misschien aantrekkelijk om populaire commerciële platforms te gebruiken vanwege het grote bereik, maar ethisch gezien is dit lastig te verantwoorden. Inwoners mogen niet het gevoel krijgen dat hun data wordt gebruikt voor winst.

Daarnaast is er een botsing tussen ****ethiek en gemak****. Digitale platforms zijn vaak zo gemaakt dat ze zo makkelijk mogelijk zijn, bijvoorbeeld door standaardinstellingen of automatische keuzes. Dit is handig, maar zorgt er ook voor dat mensen minder nadenken over wat ze doen. Vanuit ethisch oogpunt vind ik dat gebruikers juist geholpen moeten worden om bewuste keuzes te maken, ook als dat iets meer moeite kost.

Het derde dilemma gaat over ****aandacht****. Veel platforms zijn gebouwd om zoveel mogelijk aandacht vast te houden, bijvoorbeeld door notificaties, likes en eindeloze feeds. Dit kan leiden tot verslaving en een vertekend beeld van de werkelijkheid. Voor publieke organisaties is dit problematisch, omdat zij betrouwbare en rustige informatie moeten bieden en mensen niet moeten manipuleren.

Deze dilemma's laten zien dat het ontwerpen van digitale platformen altijd keuzes met zich meebrengt, en dat deze keuzes gevolgen hebben voor gebruikers.

Slot

Persoonlijk vind ik deze botsingen tussen waarden belangrijk om te bespreken. Ze laten zien dat digitale technologie niet alleen technisch is, maar ook maatschappelijk. Voor mij zijn privacy, transparantie en eerlijkheid belangrijker dan gemak of zoveel mogelijk aandacht trekken.

Ik vind dat publieke organisaties, zoals gemeenten, een voorbeeldrol hebben. Zij moeten laten zien dat technologie ook anders kan worden ingezet: niet om mensen vast te houden of data te verzamelen, maar om vertrouwen op te bouwen en inwoners te betrekken. Dat betekent soms dat een platform minder populair is dan Instagram of Facebook, maar wel beter past bij publieke waarden.

Door dit Manifest ben ik me meer bewust geworden van mijn eigen rol als toekomstige professional in de ICT. Ik vind het belangrijk om ethiek mee te nemen in mijn keuzes en niet alleen te kijken naar wat technisch mogelijk is, maar ook naar wat maatschappelijk verantwoord is.